

Tværgående analyse af elevfravær og tabt arbejdsfortjeneste

Økonomiforvaltningen, Københavns Kommune
Maj 2026

Pixi

	Side
■ Baggrund og formål	<u>3</u>
■ Perspektiver på forebyggelse af fravær	<u>4</u>
■ Delanalysernes fokus og hovedresultater	<u>5</u>
■ Udvikling i elevfravær og tabt arbejdsfortjeneste	<u>6</u>
■ Udvikling af fravær omkring specifikke hændelser	<u>8</u>
■ Kendetegn for elever med bekymrende fraværsløb	<u>9</u>
■ Faktorer der har betydning for at udvikle højt fravær	<u>12</u>

Denne pixi-version af *Tværgående analyse af elevfravær og tabt arbejdsfortjeneste* sammenfatter hovedresultaterne for hver af analysens fire dele.

Pixi'en er tiltænkt læseren, som på kort tid vil danne sig et overordnet overblik over analysens hovedresultater. I den fulde version af rapporten er resultaterne yderligere udfoldet og beskrevet.

Derudover findes et metodebilag med supplerende analyser, som beskriver hver af de fire delanalyseres analysedesign og datagrundlag i nærmere detaljer.

Baggrund og formål

Elevfravær er et stigende problem i Danmark med vidtrækkende konsekvenser. Elever med højt fravær klarer sig generelt dårligere ved afgangsprøven i 9. klasse og har øget risiko for arbejdsløshed, psykiske problemer og ungdomskriminalitet senere i livet.¹ Samtidig kan forældre til børn med højt fravær se sig nødsaget til at være hjemme med barnet med både ringere arbejdsmarkedstilknytning og økonomiske konsekvenser til følge.

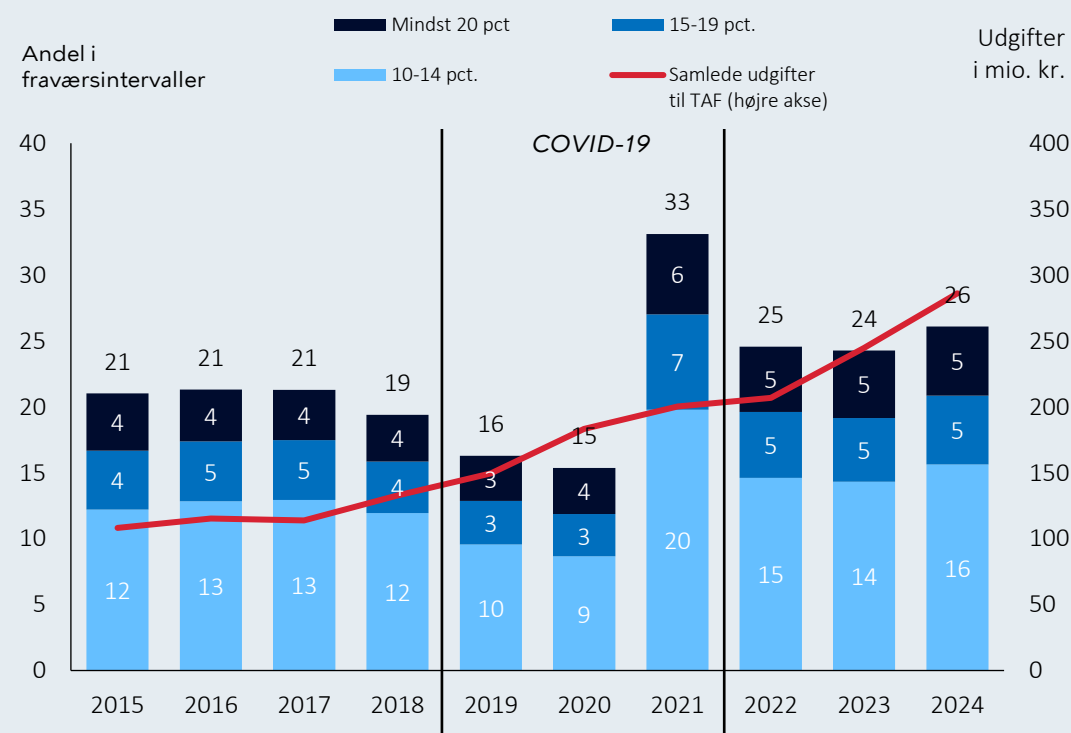
Flere initiativer er iværksat for at vende udviklingen. Regeringen fremlagde sidste år 22 initiativer til at afhjælpe problemerne som led i den første del af *National handleplan for børn og unge med langvarigt bekymrende fravær*, ligesom der er oprettet et nyt *Videnscenter mod fravær*, der skal hjælpe kommunerne med at omsætte eksisterende viden til praksis.

Størstedelen af Københavns børn og unge trives, men der er også tegn på, at flere børn trives dårligt i de københavnske skoler. Mere end hver fjerde elev var fraværende i én måned eller mere i løbet af det seneste skoleår, og samtidig er udgifterne til compensation for tabt arbejdsfortjeneste steget markant.

Københavns Kommune har på den baggrund udarbejdet en tværgående analyse af elevfravær og tabt arbejdsfortjeneste med det formål at give perspektiver på, hvordan Københavns Kommunes indsats mod stigende elevfravær kan styrkes yderligere.

Analysen er udført af Økonomiforvaltningen i samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen.

Figur: Andel elever med mindst 10 pct. fravær (venstre akse) og udgifter til tabt arbejdsfortjeneste (TAF) (højre akse), Københavns Kommune, 2015/2016-2023/2024

Kilde: Kontor for Analyse og Klima pba. Danmarks Statistiks registre.

Note: Fravær i skoleårene 2019/2020-2021/2022 er påvirket af nedlukninger og genåbninger ifm. COVID-19. Samlede udgifter til TAF er p/l reguleret til 2024-priser, og vises på højre akse.

¹) *Problematisk skolefravær og skolevægring – årsager og behandling, Metodecentret, 2023*

Perspektiver på, hvordan Københavns Kommunes indsats mod stigende elevfravær kan styrkes yderligere

Årsagerne til fravær er komplekse og spænder over forhold hos barnet, i familien, i klassen, på skolen samt i det omkringliggende samfund. Det er ikke nødvendigvis de samme forhold, der er udslagsgivende for alle børn med højt fravær, og børn med højt fravær kan derfor have behov for forskellige indsatser. Analysen peger samlet set på nedenstående tre overordnede fokusområder, som vurderes at kunne gavne mange elever med højt fravær.

Tidlige, forebyggende indsatser på skolen og i familien

Tidlige indsatser i indskolingen og på mellemtrinnet kan forebygge højt fravær i udskolingen.

Fraværsindsatser i klasserne kan understøttes af en øget opmærksomhed på tidlige tegn på mistrivsel og indsatser målrettet familiens og elevens ressourcer og trivsel.

- *Fraværet stiger særligt fra 4. klasse og op gennem mellemtrinnet.*
- *De elever, der har højt fravær i udskolingen, havde ofte allerede betydeligt højere fravær i indskolingen end deres klassekammerater.*
- *Elevfraværet stiger i perioden op til, at forældre opstarter et forløb med tabt arbejdsfortjeneste og op til, at elever får stillet en psykiatrisk diagnose.*
- *Elever, der udvikler højt fravær i løbet af mellemtrinnet, har lavere trivsel og mange skoleskift tidligt i skoletiden.*

Initiativer, der styrker trivsel og miljø i klasserne

Initiativer, der styrker trivslen og klassefællesskabet kan være greb til at forebygge fravær, fordi det sociale og faglige miljø i klassen har betydning for den enkelte elevs fraværsrisiko.

- *Den enkelte elev i 7. klasse har større risiko for højt fravær, når flere af elevens klassekammerater har højt fravær, og hvis klassekammeraterne generelt har lavere trivsel.*
- *I København er elevernes fravær lidt højere end på landsplan, mens elevernes trivsel i 7. klasse overordnet set er på niveau med gennemsnittet for hele landet.*

To voksne i undervisningen på mellemtrinnet

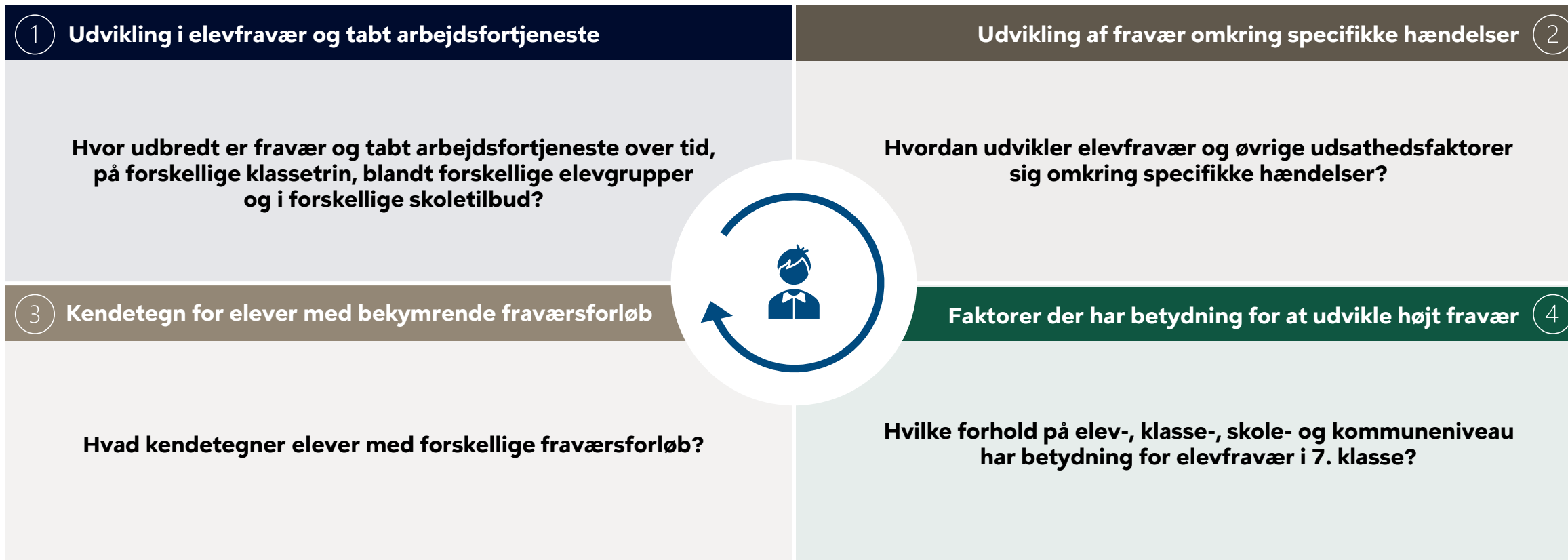
To-voksenundervisning på mellemtrinnet kan være et greb til at mindske elevfravær hos elever, der allerede har højt fravær.

- *Mere to-voksenundervisning i 7. klasse er forbundet med lavere fraværsrisiko for den gruppe af elever, som havde forudgående højt fravær.*
- *7. klasserne i København har gennemsnitligt otte lektioner om ugen med to-voksenundervisning. Modsat billedet på landsplan er der ikke tendens til, at to-voksenundervisning særligt målrettes klasser med højt fravær i København. Det er potentiale for yderligere udbredelse og målretning af to-voksenundervisning.*

Delanalysernes fokus

Analysen består af fire delanalyser, der tilsammen giver et tværgående blik på elevfravær og tabt arbejdsfortjeneste i Københavns Kommune. På de følgende sider opsummeres de væsentligste resultater fra hver delanalyse.

Analyserne er primært af beskrivende karakter, hvorfor de afrapporterede tidslige og statistiske sammenhænge ikke kan fortolkes som kausale årsags- og virkningssammenhænge. Information om analysernes datagrundlag og metode findes i et separat metodebilag.

Fraværet stiger i løbet af mellemtrinnet og er højest i udskoling

Delanalyse 1 undersøger udviklingen i elevfravær og tabt arbejdsfortjeneste (TAF) på forskellige klassetrin, blandt forskellige elevgrupper og i forskellige skoletilbud i Københavns Kommune.

Fraværet er steget i København, både blandt elever i almene skoler og blandt elever i specialtilbud. I det seneste skoleår har hver fjerde almenelev således mindst 10 pct. fravær – svarende til én måned over et helt skoleår.

Figuren viser, at blandt almenelever er elevfraværet lavest i indskoling, mens elevfraværet særligt stiger i løbet af mellemtrinnet og toppe i 7. og 8. klasse, hvor mere end hver tredje elev har mindst 10 pct. fravær. På alle klassetrin er elevfraværet steget fra skoleåret før COVID-19 til det seneste skoleår.

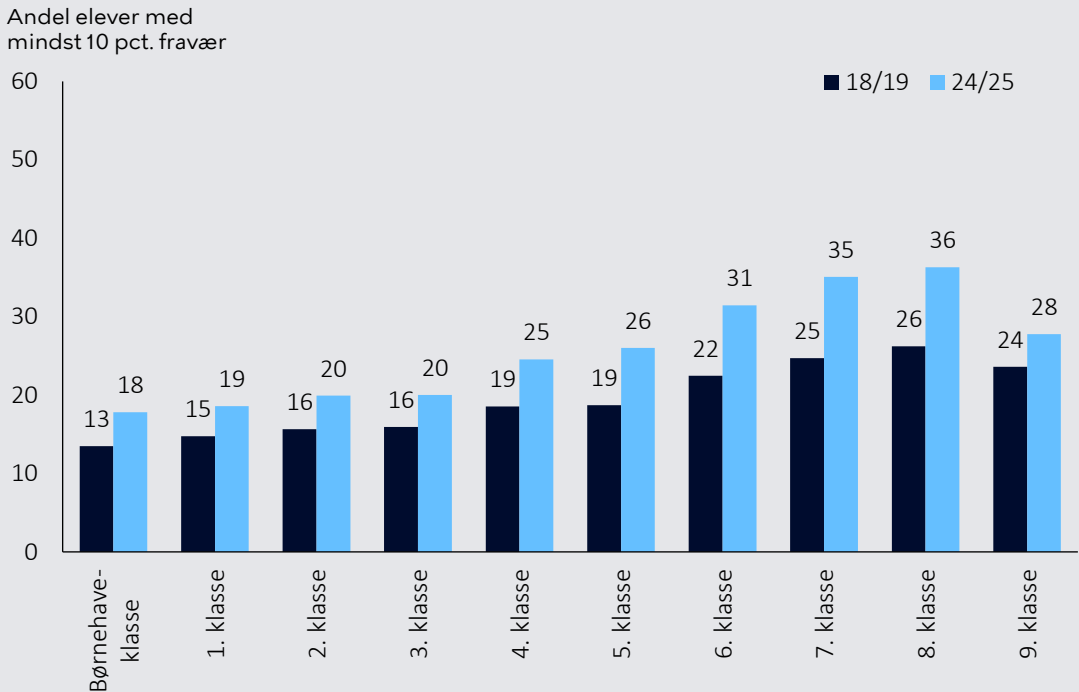

Mange af de elever, der har højt fravær i 7. klasse havde også højere fravær helt tilbage i indskoling. Det peger på, at en del af eleverne med højt fravær potentielt kan spottes tidligt, og at højt elevfravær i udskoling ofte også kan være udtryk for udfordringer, der allerede gjorde sig gældende i elevernes tidligere skoleår.

Elevfraværet er væsentligt højere blandt elever i specialundervisning end blandt almene elever. 25 pct. af almene elever og 39 pct. af elever i specialtilbud har mindst 10 pct. fravær i skoleåret 24/25.

Figur: Andel almene elever med mindst 10 pct. fravær fordelt på klassetrin, Københavns Kommune, 2018/2019 og 2024/2025

Kilde: Kontor for Analyse og Klima pba. Danmarks Statistiks registre og Socialforvaltningens fagsystemer.
Note: Figuren inkluderer elever, der på et tidspunkt i skoleåret har modtaget tabt arbejdsfortjeneste og har gået i en københavnsk almen- eller specialskole. I opgørelsen af fravær indgår elever ikke, hvis de har ukendt fravær eller går på et klassetrin, hvor mere end 20 pct. af eleverne er registreret med 0 pct. fravær.

Tabt arbejdsfortjeneste er blevet mere udbredt, men lidt færre forløb påbegyndtes i 2024/2025

Antallet af elever i et forløb med tabt arbejdsfortjeneste (TAF) er steget fra omkring 500 elever i skoleåret 20/21 til næsten 750 elever i skoleåret 24/25. Det seneste år faldt det samlede antal aktive forløb som følge af et fald i antallet af nye, påbegyndte forløb.

Blandt nye TAF-forløb påbegyndt i 24/25 er forældre i midten af indkomstfordelingen overrepræsenterede, mens forældre nederst i indkomstfordelingen fylder lidt mere i de nye forløb end i de forløb, som blev påbegyndt tidligere. Forældrenes uddannelsesbaggrund afspejler generelt den samlede forældregruppe i København.

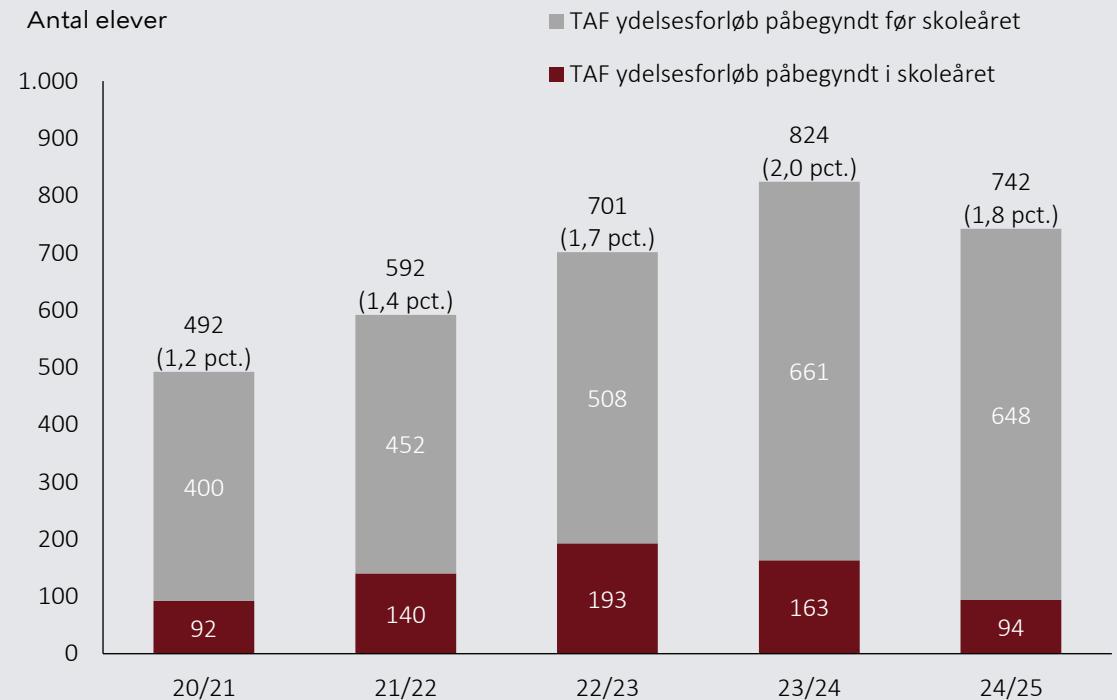

En del elever overgår til specialtilbud eller dagbehandling efter opstart af TAF. Blandt de nye TAF-forløb påbegyndt i 24/25 er 32 pct. af eleverne indskrevet i et specialtilbud og 4 pct. i dagbehandling, mens hele 50 pct. går i et specialtilbud og 17 pct. i dagbehandling blandt de elever, med et TAF-forløb, som blev påbegyndt før 24/25.

Blandt den samlede gruppe af dagbehandlingselever er omkring en tredjedel i et TAF-forløb i skoleåret 24/25, og andelen er steget markant siden skoleåret 20/21.

Figur: Antal og andel elever, hvis forældre har haft et aktivt ydelsesforløb med tabt arbejdsfortjeneste i skoleåret, fordelt på om TAF-forløbet er påbegyndt i det pågældende skoleår, Københavns Kommune, 2020/2021-2024/2025

Kilde: Kontor for Analyse og Klima pba. Danmarks Statistiks registre og Socialforvaltningens fagsystemer.
Note: Figuren inkluderer elever som har gået i en københavnsk almen- eller specialskele og hvis forældre på et tidspunkt i skoleåret har modtaget kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Af parentesens fremgår andelen af den samlede elevgruppe (almen og special), hvis forældre har haft et aktivt ydelsesforløb med TAF i skoleåret.

Øget fravær og diagnosticering i psykiatrien er blandt flere faktorer, som leder op til et forløb med tabt arbejdsfortjeneste

Delanalyse 2 undersøger, hvordan elevfravær og en række øvrige udsathedsfaktorer udvikler sig før og efter specifikke hændelser.

For elever, hvis forældre opstarter et forløb med tabt arbejdsfortjeneste (TAF), stiger fraværet op til forløbets opstart, hvorefter fraværet typisk stabiliserer sig på et relativt højt niveau.

Figuren viser yderligere, at der er en stigende elevandel, som hhv. starter i et specialtilbud, modtager forebyggende foranstaltninger og diagnosticeres i psykiatrien op til opstart af et TAF-forløb. Det underbygger samlet set, at elevens årsager til at være fraværende og forældres årsager til at være hjemme med barnet er mange og komplekse.

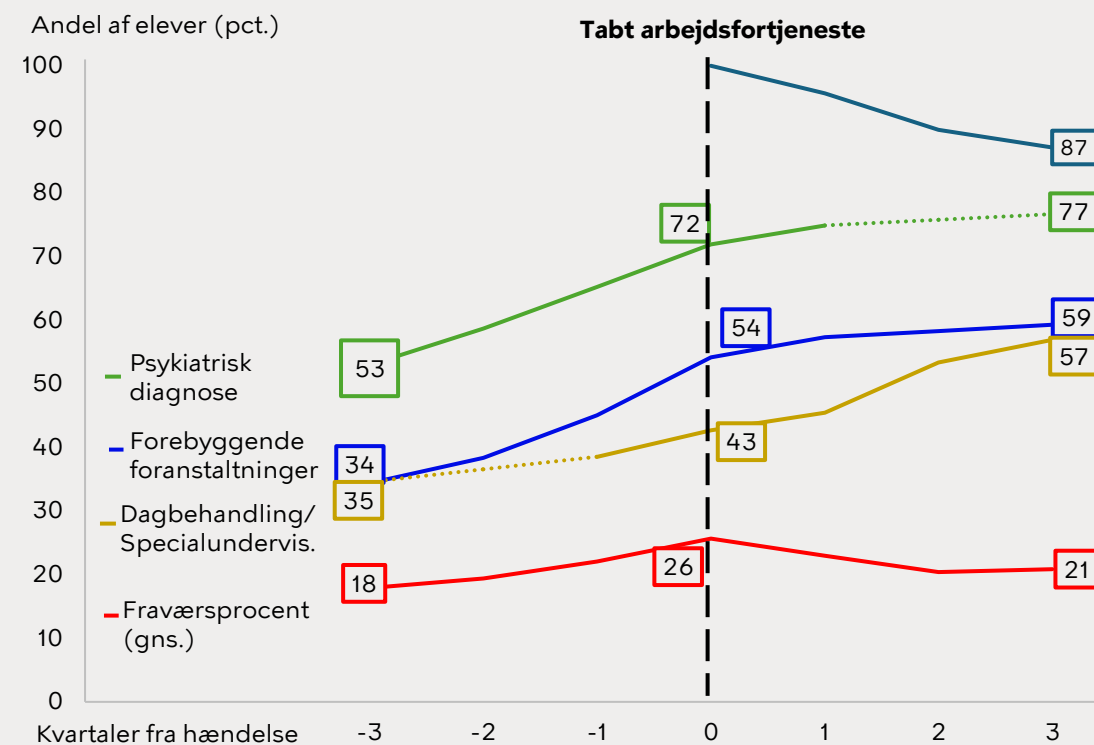

For elever, der bliver diagnosticeret med en psykiatrisk diagnose, stiger elevfraværet i perioden op til, at barnet får stillet en psykiatrisk diagnose, mens flere efterfølgende opstarter et TAF-forløb eller skifter til et specialiseret skoletilbud. Det rejser et spørgsmål om, i hvilken grad en diagnose (i tillæg til en vurdering af barnets / familiens behov) styrker grundlaget for at bevillige TAF og iværksætte et specialpædagogisk tilbud.

For elever, der skifter til specialundervisning eller dagbehandling, opstarter en del et TAF-forløb i perioden op til skiftet, og næsten alle TAF-forløb fortsætter det første år efter skift til specialundervisning eller dagbehandling.

Figur: Udviklingen i andelen med forskellige udsathedsfaktorer fra tre kvartaler før til tre kvartaler efter, at elevens forældre opstarter et ydelsesforløb med tabt arbejdsfortjeneste

Note: I alt indgår 506 grundskoleelever, hvis forældre har fået bevilliget TAF i perioden 1. kvartal 2023 til 1. kvartal 2024. Linjerne er stiplede for perioder, der ikke kan vises grundet diskretionshensyn (ændringer på mindre end fem personer i grupperne fra den ene periode til den anden).

Kilde: Kontor for Analyse og Klima pba. Danmarks Statistiks registre samt Socialforvaltningens fagsystem.

Mens den største gruppe af elever har vedvarende lavt fravær, udvikler en betydelig gruppe elever højt fravær i løbet af 5. til 7. klasse

Delanalyse 3 undersøger, hvad der kendetegner elever med forskellige fraværsforløb i perioden fra 5. til 7. klasse.

Størstedelen af eleverne i 7. klasse har haft vedvarende lavt fravær på under 10 pct. siden 5. klasse (80 pct.). Der er imidlertid en større gruppe med et stigende fraværsforløb, som også havde lavt fravær i 5. klasse, men som udvikler højt fravær i løbet af 5. til 7. klasse (11 pct.).

En mindre gruppe elever har haft vedvarende højt fravær på omkring 30 pct. i perioden fra 5. til 7. klasse (2 pct.). En lidt større gruppe med et faldende fraværsforløb havde også højt fravær i 5. klasse, men deres fravær reduceres frem til 7. klasse (4 pct.).

Der er også en lille gruppe med svingende fravær, hvis fravær svinger omkring 15 pct. i løbet af de tre skoleår (3 pct.). Denne gruppe kendetegnes også ved, at deres trivsel svinger i perioden og relativt mange har tidlige diagnoser og mange skoleskift.

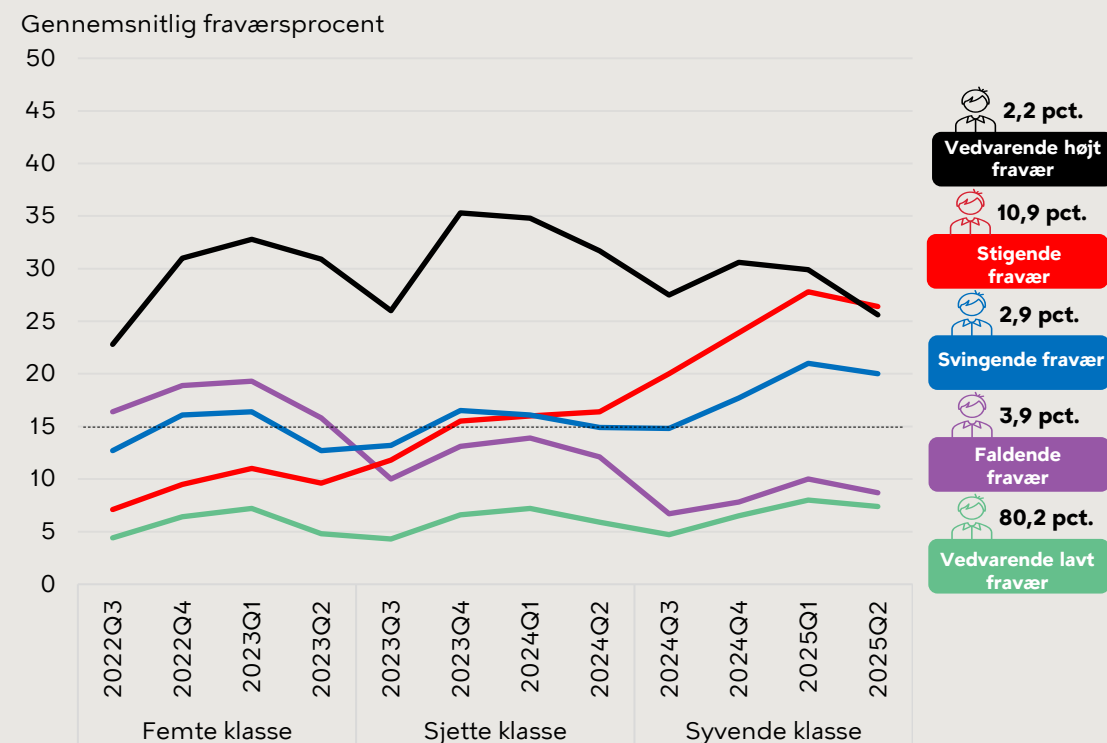

På tværs af de fem fraværsgrupper er der sæsonudsving i fraværet i form af let øget fravær i vintermånederne og lidt lavere fravær i starten og slutningen af skoleåret.

Samlet peger analysen på, at lav trivsel, skoleskift og stigende fravær i sig selv kan være tidlige tegn på en begyndende eller tiltagende fraværsproblematik.

Figur: Udviklingen i gennemsnitlige elevfravær i 5. til 7. klasse (kvartaler) for hver af de fem fraværsgrupper, pct.

Note: Populationen i figuren er elever, som gik i en 7. klasse i skoleåret 2024/2025 på en skole administreret af Københavns Kommune og som havde dækkende fraværsregistreringer i alle kvartaler fra 3. kvartal 2022 til 2. kvartal 2025. I alt opfylder 3.432 elever disse to kriterier.

Kilde: Kontor for Analyse og Klima pba. Danmarks Statistiks registre.

Elever med stigende fravær har oftere lav trivsel og skoleskift og får oftere stillet en diagnose i løbet af 5. til 7. klasse end elever med vedvarende lavt fravær

Elevgruppen med stigende fravær adskiller sig bl.a. fra gruppen, der fastholder et vedvarende lavt fravær fra 5. til 7. klasse, ved, at flere har lav trivsel allerede i 5. klasse. Blandt elever med stigende fravær har 20 pct. lav trivsel i 5. klasse mod omkring 12 pct. blandt elever med vedvarende lavt fravær i hele perioden. Mistrivsel kan være et tidligt tegn på en begyndende fraværproblematik.

Også mange skoleskift kan være et tidligt tegn, da væsentligt flere med stigende fravær har skiftet skole allerede før deres fravær stiger fra 5. klasse. Gruppen skifter også oftere skole i perioden fra 5. til 7. klasse.

Generelt har gruppen med stigende fravær flere udsathedsfaktorer, som optræder i løbet af 5. til 7. klasse. I 5. klasse har omtrent lige mange med hhv. vedvarende lavt og stigende fravær en psykiatrisk diagnose, mens hele 11 pct. med stigende fravær får stillet en psykiatrisk diagnose fra 5. til 7. klasse. For gruppen med vedvarende lavt fravær er det kun 2 pct., der får en psykiatrisk diagnose i de tre skoleår.

Gruppen med vedvarende lavt fravær er kendetegnet ved, at relativt få elever slår ud på de undersøgte udsathedsfaktor og skolefaktorer sammenlignet med de øvrige grupper. Gruppen kommer generelt fra mere ressourcestærke hjem, hvor en mindre andel har mindst én forælder med grundskolen som højest fuldførte uddannelse.

Figur: Udvalgte karakteristika i 7. klasse for elever med vedvarende lavt fravær og stigende fravær fra 5. til 7. klasse, pct.

	80,2 pct. Vedvarende lavt fravær	10,9 pct. Stigende fravær
Lav trivsel		
... i 5. klasse	12 %	20 %
... i 7. klasse	11 %	19 %
Skoleskift		
... før 5. klasse	17 %	26 %
... fra 5. til 7. klasse	18 %	24 %
Psykiatrisk diagnose		
... før 5. klasse	6 %	7 %
... fra 5. til 7. klasse	2 %	11 %
Forælder har grundskolen som højeste uddannelse	6 %	11 %

Elever med faldende fravær forbedrer ofte deres trivsel i løbet af 5. til 7. klasse, og færre skifter skole end blandt elever med vedvarende højt fravær

Elevgruppen med faldende fravær adskiller sig fra gruppen, der fastholder et vedvarende højt fravær fra 5. til 7. klasse, bl.a. ved at elevtrivslen forbedres i perioden. I 5. klasse har 20 pct. lav trivsel, mens det gælder for 15 pct. i 7. klasse.

Også færre i gruppen med faldende fravær skifter skole i perioden fra 5. til 7. klasse. Forbedret trivsel og en mere stabil skolegang er altså kendetegnende for elever, hvis fravær falder i løbet af mellemtrinnet.

Markant flere i gruppen med vedvarende højt fravær modtager specialundervisning (27 pct.) end i gruppen med faldende fravær (9 pct.). Til sammenligning er der imidlertid flere i gruppen med faldende fravær (9 pct.), der modtager specialundervisning, end i gruppen, hvis fravær stiger i løbet af mellemtrinnet (5 pct.).

Generelt er gruppen med vedvarende højt fravær kendetegnet ved, at markant flere har tegn på udsathed, såsom forebyggende foranstaltninger og psykiatriske diagnoser end i de øvrige grupper. Derudover har mere end hver femte i gruppen et aktivt ydelsesforløb med tabt arbejdsfortjeneste (22 pct.).

Flere i gruppen med vedvarende højt fravær har forældre hvis højeste uddannelse er grundskolen (20 pct.) – det er flere end i alle de øvrige grupper, bl.a. også gruppen med faldende fravær (11 pct.).

Figur: Udvalgte karakteristika i 7. klasse for elever med vedvarende højt fravær og faldende fravær fra 5. til 7. klasse, pct.

	 2,2 pct. Vedvarende højt fravær	 3,9 pct. Faldende fravær
Lav trivsel		
... i 5. klasse	14 %	20 %
... i 7. klasse	*	15 %
Skoleskift		
... før 5. klasse	27 %	19 %
... fra 5. til 7. klasse	32 %	23 %
Specialundervisning		
... startet før 5. klasse	18 %	5 %
... startet fra 5. til 7. klasse	9 %	4 %
Tabt arbejdsfortjeneste	22 %	4 %
Forælder har grundskolen som højeste uddannelse	20 %	11 %

* vises ikke, da der er for få elever i gruppen, der har svaret på trivselsundersøgelsen i 7. klasse.

Højt fravær og lav trivsel blandt klassekammerater øger elevens egen fraværsrisiko

Delanalyse 4 undersøger, hvilke forhold på hhv. elev-, klasse-, skole- og kommuneniveau, der har betydning for elevfravær i 7. klasse.

Dét at gå i klasse med andre elever med højt fravær og lavere trivsel øger den enkelte elevs fraværsrisiko. Det kan være udtryk for, at det sociale og faglige miljø i klassen har betydning for fraværet. Resultatet peger på, at der med fordel kan sættes ind med initiativer, der kan styrke trivsel og social sammenhængskraft i klasserne - særligt i klasser, hvor én eller flere elever allerede har højt fravær.

Figuren viser, at hvis antallet af klassekammerater med højt fravær reduceres fra 2-3 elever, som er det gennemsnitlige antal i de københavnske 7. klasser, til 1-2 elever, så reduceres den enkelte elevs risiko for højt fravær i 7. klasse med knap 1 procentpoint. Det svarer til, at fraværsrisikoen falder fra 10 pct. til 9 pct. Det er en sammenhæng af en betydelig størrelsesorden¹.

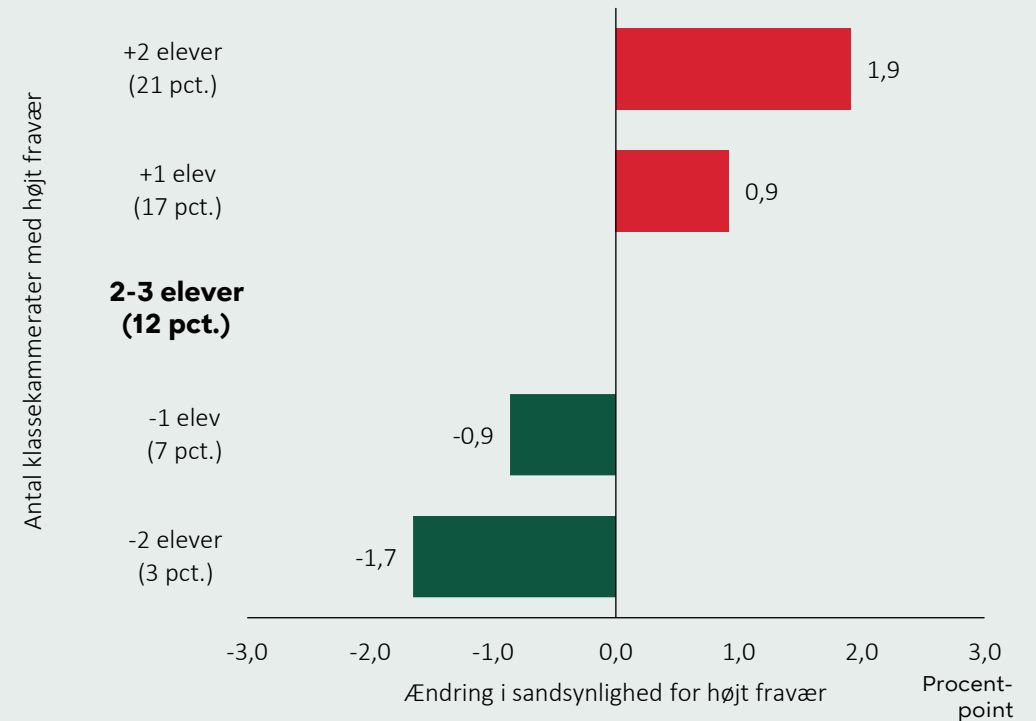

Elevens egen trivsel og skolesituation har afgørende betydning for den enkelte elevs fraværsrisiko. Højt fravær på de tidligere klassetrin, lav trivsel, mange skoleskift og et lavt fagligt niveau hos eleven er forbundet med en øget risiko for højt fravær i 7. klasse.

Også elevens familieforhold har væsentlig betydning for elevens fraværsrisiko. Fraværsindsatser i skolerne kan derfor med fordel suppleres af tidlige indsatser målrettet elevens og familiens ressourcer og trivsel.

Figur: Den marginale ændring i sandsynligheden for at have mindst 15 pct. fravær i 7. klasse ved hhv. at øge og reducere antallet af klassekammerater med højt fravær fra 2-3 elever, procentpoint

Note: Referencen på 2-3 klassekammerater med højt fravær i 7. klasse (2,6 elever) svarer til gennemsnittet for Københavns Kommune. Resultaterne er estimeret pba. en multilevelmodel med variable på elev-, klasse-, skole- og kommuneniveau. Modellen estimerer sandsynligheden for at have mindst 15 pct. fravær i 7. klasse. I modellen er der samtidig taget højde for elevens egen fravær.

Kilde: Kontor for Analyse og Klima pba. Danmarks Statistiks registre.

1) Størrelsesordenen af sammenhængen skal fortolkes i forhold til en baseline-risiko for højt elevfravær på 10 procent for en elev, der går i en klasse med 2-3 klassekammerater med højt fravær.

Mere to-voksenundervisning i 7. klasse reducerer i nogen grad fraværsrisikoen blandt elever med forudgående højt fravær

Mere to-voksenundervisning i 7. klasse reducerer fraværsrisikoen for den gruppe af elever, der allerede havde højt fravær i 6. klasse. To voksne ser ikke ud til at have nogen betydning for fraværet i den øvrige elevgruppe med forudgående lavt fravær.

Figuren viser, at hvis omfanget af to-voksenundervisning øges fra gennemsnittet i København på otte lektioner om ugen på tværs af fag til cirka 12 lektioner ugentligt, så reduceres den enkelte elevs risiko for højt fravær i 7. klasse med 1 procentpoint blandt elever med forudgående højt fravær. Det svarer til, at deres fraværsrisiko falder fra 35 pct. til 34 pct. Sammenhængen er af en relativ begrænset størrelsesorden¹. En tidligere analyse har vist, at to-voksenundervisning også har positiv betydning for de faglige resultater i udskolingen blandt de fagligt mest udfordrede elever².

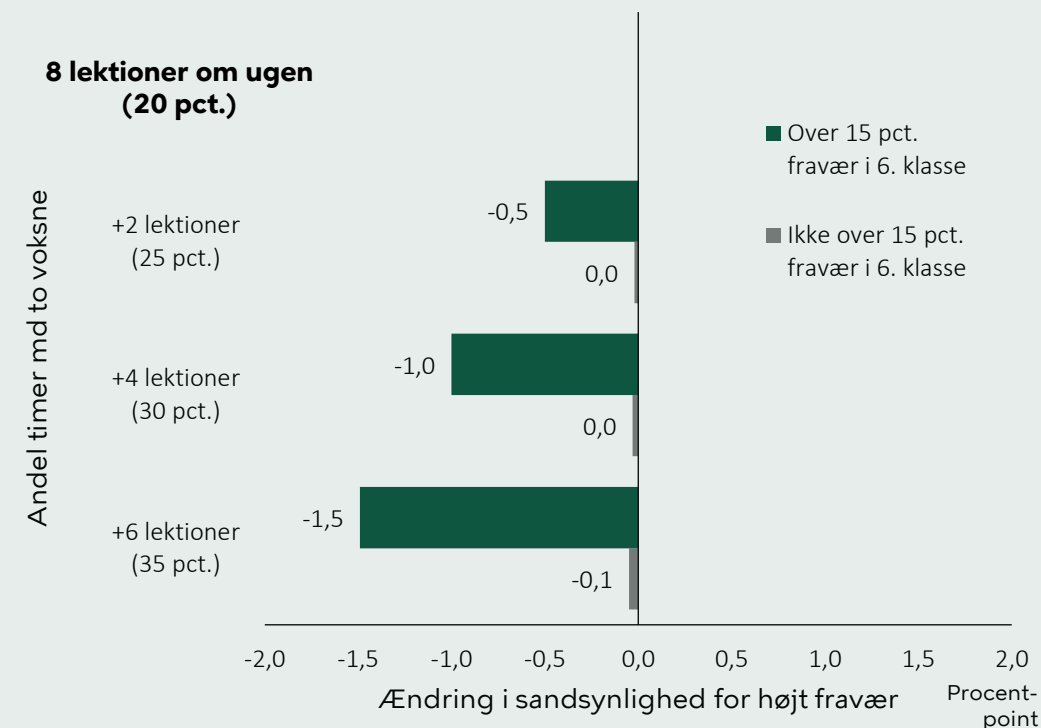

Analysens resultater viser desuden, at kortere skoledage er forbundet med en lavere risiko for højt fravær i 7. klasse, mens hverken klassestørrelse eller lærernes fravær eller uddannelsesbaggrund har en direkte, målbar betydning for elevernes fraværsrisiko.

Også skolens organisatoriske og sociale rammer har betydning for den enkelte elev. Fraværsrisikoen er større blandt elever på store skoler med mange elever og på skoler, hvor eleverne generelt har højt fravær, selv når der tages højde for elevfraværet i elevens egen klasse.

Figur: Den marginale ændring i sandsynligheden for at have mindst 15 pct. fravær i 7. klasse ved at øge andelen af timer med to voksne med hhv. 2, 4 og 6 lektioner om ugen for elever med højt fravær i 6. klasse og øvrige elever, procentpoint

Note: Referencen på 8 lektioner om ugen med to voksne svarer til gennemsnittet for Københavns Kommune. Resultaterne er estimeret pba. en multilevelmodel med variable på elev-, klasse-, skole- og kommuneniveau. Modellen estimerer sandsynligheden for at have mindst 15 pct. fravær i 7. klasse.

Kilde: Kontor for Analyse og Klima pba. Danmarks Statistiks registre.

1) Størrelsesordenen af sammenhængen skal fortolkes i forhold til en gruppe-baseret risiko på omkring 35 pct. for en typisk elev i gruppen med højt fravær i 6. klasse.

2) Økonomiforvaltningen, 2025: Analyse af faktorer, der påvirker om elever består dansk og matematik.